

Det talte ord gælder

Besvarelse af URU alm. del samrådsspørgsmål AS

TALEPUNKT

Tak for ordet og tak for samrådsspørgsmålet.

Lad mig allerførst understrege, at både den humanitære og sikkerhedsmæssige situation i det nordøstlige Syrien fortsat er alvorlig. I tillæg til de mange udfordringer i regionen er området ramt af tørke. COVID-19 er endvidere en alvorlig udfordring med stigende smittetal. Den vanskelige humanitære og sikkerhedsmæssige situation gør sig også gældende i lejrene i det nordøstlige Syrien. Fremtidsperspektiverne for lejrene er usikre.

---o0o---

Spørger [Rosa Lund] har i sit samrådsspørgsmål [AS] bedt mig om at *”redegøre for risikoen for at de 5 danske børn, der sidder fanget i lejrene i Syrien og som i udgangspunktet ikke bliver evakueret med de 14 andre børn, ender i de lande, hvor deres mødre har statsborgerskab, herunder også redegøre for hvilke risici, der for børnene måtte forventes at være forbundet med en udvisning til de lande, hvor mødrene har statsborgerskab herunder retssikkerhedsmæssige, sundhedsmæssige, sikkerhedsmæssige og socioøkonomiske risici?”*

Jeg må starte med at minde om, at regeringen har besluttet at tilbyde evakuering til **alle** 19 danske børn.

Inden jeg kommer nærmere ind på de fem børn, der spørges til, og hvis mødre ikke har dansk statsborgerskab, så lad mig kort gentage baggrunden for, at regeringen har besluttet at tilbyde evakuering til tre mødre med dansk statsborgerskab og deres 14 børn.

Det er PET's samlede sikkerhedsmæssige vurdering, at det på nuværende tidspunkt vil være mest hensigtsmæssigt at evakuere de tre kvinder med dansk statsborgerskab i lejrene sammen med deres børn. Der er tale om en helt konkret vurdering af de sikkerhedsmæssige risici ved enten at evakuere de tre kvinder og deres børn, eller vente på, at de selv – ukontrolleret – finder vej til Danmark, hvor de som danske statsborgere ikke vil kunne nægtes indrejse og ophold. For nærmere spørgsmål vedrørende sikkerhedsvurderinger må jeg imidlertid henvise til Justitsministeren.

Jeg kan dog oplyse, at vurderingen grundlæggende hviler på to forhold, som regeringens Task Force Evakuering belyste i sin rapport fra den 18. maj 2021: 1) Den forværrede situation i lejrene og 2) det faktum, at fremtidsudsigterne for lejrene er usikre.

Herudover hviler vurderingen særligt på PET's individuelle vurdering af kvinderne, børnenes alder, og det forhold, at kvinderne forventeligt vil blive strafforfulgt efter en eller flere af terrorbestemmelserne i straffeloven.

Jeg vil nu fokusere på de fem børn, hvis mødre ikke har dansk statsborgerskab. De fem børn er regeringen som bekendt indstillet på at evakuere. Her har kvinderne imidlertid ikke indtil videre ønsket at samtykke til evakuering af børnene uden deres mødre. Jeg vil gerne understrege, at regeringen ikke desto mindre fortsat er indstillet på at evakuere børnene, hvis deres mødre måtte ønske at samtykke til, at børnene kan komme hjem.

Mødrene *uden* dansk statsborgerskab vil ikke blive tilbudt evakuering, da de ikke er danske statsborgere, og da deres fremtid ikke ligger i Danmark.

Lad mig også gøre det klart, at eftersom de ikke har dansk statsborgerskab, er de ikke omfattet af udenrigstjenesteloven. Det betyder, at udenrigstjenesten ikke yder konsulær bistand eller andre former for bistand til dem.

Derimod er deres børn omfattet af udenrigstjenesteloven, hvorfor de fortsat kan modtage bistand fra udenrigstjenesten, da vi eksplicit har undtaget børn fra de nye bestemmelser, der muliggør fratagelse af adgang til bistand fra udenrigstjenesten.

Derudover kan jeg oplyse, at regeringen i opfølgning på task forces arbejde har etableret en midlertidig sundhedsfaglig rådgivningsfunktion med en dansk læge, som kan rådgive pårørende i Danmark og – i det omfang det er muligt – børnenes mødre i lej-

rene om børnenes sundhedstilstand. Ordningen gælder for alle danske børn i lejrene, dvs. også de fem børn af mødre uden dansk statsborgerskab.

Konkret er der blevet udpeget en dansk børnelæge, der kan varetage denne funktion og have kontakt med sundhedspersonale fra organisationer, der er tilstede i Roj-lejren, hvor alle 19 danske børn nu befinder sig.

Børnelægen kan, såfremt der på baggrund af kontakt fra pårørende eller mødre, vurderes at være behov for sundhedsfaglig assistance til børnene, skabe kontakt via de humanitære organisationer, der er til stede i lejren, med henblik på mulighed for hurtig og målrettet opfølgning.

Børnelægen er også i løbende dialog med en tilstedeværende humanitær organisation om opfølgning på de sundhedsfaglige fund, som blev gjort i maj under task forcens fact finding mission, hvor tre af de fem danske børn, hvis mødre indtil videre ikke har ønsket at samtykke til evakuering af børnene, også blev undersøgt.

Med den løbende dialog med en humanitær organisation i Roj-lejren, der nu er etableret, kan muligheder for eventuel nærmere udredning og behandling af børnene også afsøges. Det skal dog understreges, at muligheden for sundhedsfaglig behandling i lejren er begrænset og derfor alene omfatter relativt basale sundhedsfaglige behov.

---o0o---

Spørger beder om en vurdering af *risikoen for, at børnene ender i de lande, hvor deres mødre har statsborgerskab.*

På et åbent samråd kan jeg naturligvis ikke gå ind i detaljerne i de enkelte sager.

Men jeg er bekendt med, at det fremgår af medierne, at de tre kvinder har statsborgerskab i henholdsvis Iran, Marokko og Somalia.

Idet kvinderne ikke er danske statsborgere, har Udenrigsministeriet ikke detaljeret kendskab til, hvor mødrenes sager står i forhold til deres hjemlande, herunder hvorvidt der pågår en dialog mellem den kurdisk dominerede lokaladministration og myndighederne i de respektive lande om kvinderne og deres børn.

Udenrigsministeriet har af førnævnte årsag heller ikke informationer om, hvilket tidsperspektiv for en evt. hjemsendelse til de respektive lande af mødrene og børnene, der kan være tale om. Men som det fremgår af både rapporten fra Task Force Evakuering og kurdiske medieudmeldinger, er den kurdisk dominerede lokaladministration nu åben for udvisning af tilbageholdte kvinder, såfremt den vurderer, at de ikke kan retsforfølges lokalt på grund af manglende beviser for forbrydelser begået under ISIL.

Det er derfor ikke usandsynligt, at lokaladministrationen på et tidspunkt vil igangsætte en proces med henblik på udvisning af kvin-

derne fra det nordøstlige Syrien til de lande, hvor de har statsborgerskab. Det forudsætter dels, at lokaladministrationen konkluderer, at kvinderne ikke kan retsforfølges lokalt, dels en dialog mellem lokaladministrationen og de respektive lande, hvor kvinderne har statsborgerskab.

Spørger beder i den forbindelse om en vurdering af, *hvilke risici, der for børnene måtte forventes at være forbundet med en udvisning til de lande, hvor mødrene har statsborgerskab herunder retssikkerhedsmæssige, sundhedsmæssige, sikkerhedsmæssige og socioøkonomiske risici.*

Til det vil jeg gerne knytte følgende bemærkninger.

For det første: Hvis mødrene bliver udvist, og børnene følger med, så er det klart, at børnene vil kunne få et anderledes liv i de tre lande end de ville have fået, hvis mødrene havde ønsket at samtykke til evakuering af børnene til Danmark uden dem selv.

Det sagt ved vi af gode grunde ikke hvilke familieforhold og andre personlige relationer, der måtte gøre sig gældende for børnene efter ankomst til moderens hjemland.

Vi ved heller ikke, hvordan barnet vil være stillet, da det blandt andet vil afhænge af den ressourcemæssige situation for moderens eventuelle familie i det pågældende land.

For det andet har Udenrigsministeriet ikke informationer om, at børn i de lande, hvor mødrene har statsborgerskab, generelt vil blive dårligere stillet i forhold til for eksempel adgang til skole og sundhedsydelser, alene fordi de er børn af mødre, der tidligere har tilsluttet sig Islamisk Stat.

Derimod er landenes respektive lovgivning en faktor i forhold til børns rettigheder og deltagelse i samfundet generelt, herunder adgang til uddannelse, modtagelse af sundhedsydelser, pension m.v. Også disse regler varierer selvsagt fra land til land. Det samme gælder landenes tilgang til aktiv repatriering.

Konkret i forhold til hjemtagelse af børn og mødre fra lejrene i det nordøstlige Syrien kan jeg for Iran, Marokko og Somalia oplyse følgende:

For så vidt angår *Iran* har landet, så vidt Udenrigsministeriet er bekendt med, ikke repatrieret iranske mødre eller børn fra lejrene i det nordøstlige Syrien.

Iranske myndigheder har tidligere i iranske medier givet udtryk for, at der befandt sig iranske kvinder i lejrene, men der er ikke officielle tal på hvor mange.

Hvad angår *Marokko*, har landet, ifølge Udenrigsministeriets oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, repatrieret et ukendt antal kvinder og børn fra især Al Hol-lejren.

Og hvad angår *Somalia*, kan Udenrigsministeriet ikke bekræfte, om landet har repatrieret eller på anden vis modtaget kvinder og deres børn fra lejrene i det nordøstlige Syrien. Udenrigsministeriet er dog bekendt med, at den somaliske regering har besluttet, at man vil hjemtage kvinder af somalisk oprindelse og deres børn fra blandt andet Syrien, som tidligere har tilsluttet sig Islamisk Stat. Men vi er ikke nærmere bekendt med, om der sket yderligere konkret udvikling i sagen.

Lad mig afslutningsvist gentage og også understrege, at vi fra regeringens side er indstillet på at evakuere de fem børn. Kvinderne har indikeret, at de ikke på nuværende tidspunkt vil være indstillet på at samtykke til, at deres børn kan evakueres til Danmark uden dem selv. Det er deres valg som mødre, hvorvidt deres børns fremtid skal ligge i Danmark eller andre steder.

Som sagt ved mange tidligere lejligheder må jeg fastholde, at det oprindeligt var fremmedkrigerne, der valgte, at deres børn skulle vokse op hos et af de værste terrorregimer, verden har set.

Og som også sagt før, så rummer de her sager om fremmedkrigere, hvor der er børn involveret, svære dilemmaer og gør ondt.

Den holdning, ved jeg, spørger deler. Der er desværre ingen ideelle løsninger på den tragiske situation, disse kvinder har sat deres børn i. Regeringen er fortsat indstillet på at evakuere alle 19 børn. Om vi får mulighed for at levere på det, afhænger af mødrene.

Tak for ordet.